۱ عيّنْ صيغةَ الأفعال:

۱) الأطفالُ صفروا.
۲) أَنتم تَستَخدِمونَ العمّال.
۳) إبحثْ عن موجد القمر.
۴) لاتتَحَرّكي في الظلامِ.

۲ أُكتُب الساعة بِالعدد:

الف) الثانية الاّ ربعاً
ب) السادسة و الربع
ج) الثامنة إلاّ عشرين دقيقة

۳ أُكتُبى الساعة بِالعدد:

۱) «سادِسَة ألاّ رُبعاً.»
۲) «الحادية عشر إلاّ عشرينَ دقيقة»

۴ عَيّن نوعَ الأفعالِ فى العباراتِ التاليةِ ثُمَّ تَرجمها: (امر / نفى / مستقبل / مضارع / نهى و غيره) (۱)

الف) لاتَيأسوا مِن رَحمَةِ اللّٰه.
ب) قَولُ لاأعلَمُ نِصفُ العلم.
ج) إجمَعى مَلابِسَكِ مِن فَضلِك.
د) سَأُسافِرُ إلى النَّجفِ الأشرفِ غَداً.

۵ كمّل الجدول التالي:

الماضى	المضارع	الأمر	اسم الفاعل
الف) دَخلتُم	.....	.....	الداخِلونَ
ب) قَتَلْتَ	تَقْتُلُ	.....	.....
ج)	تَطلِمينَ	اِظلِمي	.....

۶ طبق ضمير داده شده، فعل مضارع مناسب بنويسيد.

الف) نَشَرَ ←هم .....
ب) قَرُبَ ←هو .....
ج) كتَبنا نَحنُ .....
د) يَرقَدُ أنتُنّ .....
هـ) يَشرِبُ هي .....
و) أكَلَتْ هُم .....

۷ صُغ فعل الأمر المناسب:

الف) الأمر مِن فعل «تشرِبُ» + أنتُما .....
ب) الأمر مِن فعل «تَلعَبُ» + أنتُنّ .....
ج) الأمر مِن فعل «تضْحَكُ» + أنتُم .....
د) الأمر مِن فعل «يَصنَعُ» + أنتِ .....

۸ از فعل‌های مضارع زیر به‌ترتیب، نهی و امر بسازید.

الف) تَشرَحونَ ⟵(نهی) ..... ⟵(امر) .....

ب) تَقطَعُ ⟵(نهی) ..... ⟵(امر) .....

ج) یَسلِبُ ⟵(نهی) ..... ⟵(امر) .....

د) تَعمَلْنَ ⟵(نهی) ..... ⟵(امر) .....

۹ اِنتخِب الفعل المناسب للفراغ:

الف) حمید رجلٌ مؤمنٌ ..... أبداً. (ماکذبَتْ - لایکذِبُ - لاتَکذِبُ)

ب) ..... المرأةُ المسلمةُ غیرَ اللّهِ الواحِد. (لاتَعبُدنَ - لایَعبُدُ - لاتَعبُدُ)

ج) أنتُما ..... في المسجدِ بصوتٍ مُرتَفِعٍ. (لاتَضحَکانِ - لاتَضحَکونَ - لاتَضحَکنَ)

د) إذا کانَ الطَعامُ فاسِداً ..... منه یا فاطمةُ. (لاتَأکُلْنَ - لاتَأکُلي - لاتَأکلوا)

۱۰ فعل موردنظر را در جای مناسبش بنویسید. (۳ فعل اضافی است)

«لاتَنظُروا - لاتَجعَلُنا - اِعلَموا - تَموتُ - قَدَرْتَ - لاأعلَمُ - لاتَفعَلونَ - یَرحَمُک - نَنفَعُ»

الف) فعل امر ⟵ .....

ب) فعل اوّل شخص جمع ⟵ .....

ج) فعل اوّل شخص مفرد ⟵ .....

د) فعل نفی ⟵ .....

هـ) فعل نهی ⟵ .....

و) فعل مناسب با ضمیر «أنتُم» ⟵ .....

۱۱ عیّن الترجمة الصحیحة لفعل تحته خطّ:

الف) لاتَضحکوا بصوتٍ عالٍ. (نمی‌خندند - نخندیدند - نخندید)

ب) سَنَلعَبُ في إحدی الحدائق. (بازی می‌کنیم - بازی خواهم کرد - بازی خواهیم کرد)

ج) هي تَتَخَرَّجُ مِن الجامعة الإسلامیّة. (دانش آموخت - دانش آموخته می‌شود - دانش‌آموز می‌پذیرد)

د) أقومُ بقرآءة سورة مِن القرآن الکریم. (پرداخت - می‌پردازم - می‌پرداختم)

۱۲ اِقرَأ الأحادیثَ التّالیةَ، ثُمَّ عَیِّنْ تَرجَمَتَهَا الصَّحیحَةَ.

۱- «اَلْکَلامُ کَالدَّواءِ؛ قَلیلُهُ یَنفَعُ وَ کَثیرُهُ قاتِلٌ.» أمیرُالمؤمنین علیّ (ع)

سخن مانند داروست. اندکش (سود می‌رساند ☐ شِفا می‌دهد ☐) و بسیارش کُشنده است.

۲- إذا قَدَرْتَ عَلَی عَدوِّکَ؛ فَاجْعَلِ الْعَفوَ عَنهُ شُکراً لِلْقُدرَةِ عَلَیهِ. أمیرُالمؤمنین علیّ (ع)

هرگاه بر (دشمنت قادر شدی ☐ / دشمن را شکست دادی ☐) ، بخشیدنِ او را شکرانه‌ی قدرت یافتن بر او (قرار می‌دهی ☐ / قرار بده ☐).

۳- قَولُ «لا أَعْلَمُ» نِصفُ الْعِلْمِ. أمیرُالمؤمنین علیّ (ع)

گفتنِ (می‌دانم ☐ / نمی‌دانم ☐) ، نیمی از دانش است.

۱۳ کَمِّلْ تَرجَمَةَ الآیاتِ وَ الأحادیثِ التّالیَةِ.

۱- (رَبَّنا لا تَجعَلْنا مَعَ الْقَومِ الظّالِمینَ) اَلأعراف: ۴۷

پروردگارا، .....

۲- «لا تَنظُروا إلَی کَثرَةِ صَلاتِهِم وَ صَومِهِم وَ کَثرَةِ الْحَجِّ ... وَ لٰکِنِ انْظُروا إلَی صِدقِ الْحَدیثِ وَ أَداءِ الأَمانَةِ. رَسولُ اللّهِ (ص)

به بسیاریِ ..... و روزه‌شان و بسیاریِ حج گزاردن ..... بلکه به ..... و امانتداری آن‌ها ..... .

۱۴ کَمِّلْ تَرجَمَةَ الآیاتِ وَ الأحادیثِ التّالیَةِ.

۱- (وَ اجْعَلْ لي لِسانَ صِدقٍ فِي الْآخِرینَ) اَلشُّعَراء: ۸۴

و برای من یادِ نیکو در .....

۲- (یا أَیُّهَا الَّذینَ آمَنوا لِمَ تَقولونَ ما لا تَفعَلونَ) الصَّفُ: ۲

ای کسانی‌که ایمان آورده‌اید، .....

۳- (وَ اعْمَلوا صالِحاً إنّي بِما تَعمَلونَ عَلیمٌ) اَلمؤمنون: ۵۱

و کارِ نیکو .....

١٥ أُرسُمْ عَقارِبَ السّاعاتِ.

اَلْخامِسَةُ وَ الرُّبعُ　　الثّامِنَةُ وَ النِّصفُ　　اَلسّادِسَةُ إلّا رُبعاً

١٦ ضَعْ هٰذِهِ الْجُمَلَ وَ التَّراكيبَ في مَكانِهَا الْمُناسِبِ.
هؤلاءِ فائِزاتٌ / هٰذانِ الدَّليلانِ / تلكَ الْبَطّاريَّةُ / أُولٰئِكَ الصّالِحونَ / هؤلاءِ الْأَصْدِقاءُ / هاتانِ زُجاجَتانِ

مفرد مؤنّث	مثنّى مذكّر	مثنّى مؤنّث	جمع مذكّر سالم	جمع مؤنّث سالم	جمع مكسّر

١٧ ضَعْ فِي الدّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُناسِبَ. «كَلِمَةٌ واحِدَةٌ زائِدَةٌ.»

١- اَلشَّرَرَةُ ○ مِنَ الْأَحجارِ الْجَميلَةِ الْغالِيَةِ ذاتِ اللَّونِ الْأَبيَضِ.
٢- اَلشَّمْسُ ○ جَذوَتُها مُستَعِرَةٌ فيها ضياءٌ وَ بِها حَرارَةٌ مُتَشِرَةٌ.
٣- اَلْقَمَرُ ○ كَوكَبٌ يَدورُ حَولَ الْأَرضِ ؛ ضياؤُه مِنَ الشَّمسِ.
٤- اَلْأَنعُمُ ○ بُخارٌ مُتَراكِمٌ فِي السَّماءِ يَنزِلُ مِنهُ الْمَطَرُ.
٥- اَلْغَيْمُ ○ مِن الْمَلابِسِ النِّسائِيَّةِ ذاتِ الْأَلوانِ الْمُختَلِفَةِ.
٦- اَلْفُستانُ ○ قِطعَةٌ مِنَ النّارِ.
٧- اَلدُّرَرُ

١٨ تَرجِمْ هٰذِهِ الْجُمَلَ، وَاكْتُبْ نَوعَ الأَفعالِ.
الف) سَأَكْتُبُ دَرسي:　　ب) إنَّنا سَوفَ نَكْتُبُ أَبحاثاً:

١٩ تَرجِمْ هٰذِهِ الْجُمَلَ، وَاكْتُبْ نَوعَ الأَفعالِ.
الف) أُكْتُبوا واجِباتِكُم:　　ب) هُنَّ لا يَكْتُبْنَ بِسُرعَةٍ:

٢٠ در آیه‌ی شریفه زیر فعل را معیّن نموده و سپس حروف اصلی آن را بنویسید.
(رَبِّ اجْعَلْني مُقيمَ الصَّلاةِ)

پاسخنامه تشریحی

۱ ۱) صفروا: جمع مذکر غایب = للغائبینَ
۲) تستخدمونَ: جمع مذکر مخاطب = للمخاطبین
۳) اِبحثْ: مفرد مذکر مخاطب = للمخاطب
۴) لاتتحرّکی: مفرد مؤنث مخاطب = للمخاطبة

۲ الف) ۱ : ۴۵ ' ب) ۶ : ۱۵ ' ج) ۷ : ۴۰ '

۳ ۱) ۵ : ۴۵ ۲) ۱۰ : ۴۰

۴ الف) ناامید نشوید (نهی) ب) نمی‌دانم (نفی)
ج) جمع کن (امر) د) مسافرت خواهم کرد (مستقبل)

۵ الف) تَدخلونَ / اُدخُلوا
ب) أُقتُلْ / القاتِل
ج) ظَلَمتِ / الظالِمَة

۶ الف) یَنْشُرونَ ب) یَقرَبُ
ج) نَکتُبُ د) تَرقَدنَ
هـ) تَشرِبُ و) یأکُلونَ

۷ الف) اِشرِبا ب) اِلعَبْنَ ج) اِضحَکوا د) اِصنَعي

۸ الف) لاتَشرَحوا - اِشرَحوا ب) لاتَقطَعْ - اِقطَعْ
ج) لاتَسلَبْ - اِسلَبْ د) لاتَعمَلْنَ - اِعمَلْنَ

۹ الف) لایکذِبُ
ب) لاتَعبُدُ
ج) لاتَضحَکانِ
د) لاتَأکُلی (یا فاطمة: ضمیر مناسبش مفرد مؤنّث مخاطب = أنتِ است که فعل نهی مناسبش بر وزن «لاتَفعَلي» صحیح است.)

۱۰ الف) اِعلَموا ب) نَنفَعُ
ج) لا أعلَمُ د) لاتَجعَلُنا
هـ) لاتَنظروا و) لاتَفعَلونَ

۱۱ الف) نخندید ب) بازی خواهیم کرد ج) دانش‌آموخته می‌شود د) می‌پردازم

۱۲ احادیث زیر را بخوانید سپس ترجمه صحیح آن‌ها را مشخص کنید.
۱- سخن مانند داروست. اندکش سود می‌رساند و بسیارش کُشنده است.
۲- هرگاه بر (دشمنت قادر شدی ☒ / دشمن را شکست دادی ☐) ، بخشیدنِ او را شکرانه‌ی قدرت یافتن بر او (قرار می‌دهی ☐ / قرار بده ☒).
۳- گفتنِ (می‌دانم ☐ / نمی‌دانم ☒) ، نیمی از دانش است.

۱۳ ترجمه آیات و احادیث زیر را کامل کنید.

۱- پروردگارا، ما را با قوم ستمگران قرار نده.

۲- به بسیاریِ نمازشان و روزه‌شان و بسیاریِ حج گزاردن ننگرید بلکه به درستی سخن و ادای امانتداری آن‌ها بنگرید.

۱۴ ترجمه آیات و احادیث زیر را کامل کنید.

۱- و برای من یادِ نیکو در [میان] آیندگان قرار ده.

۲- ای کسانی‌که ایمان آورده‌اید، چرا می‌گویید آن‌چه که انجام نمی‌دهید.

۳- و کارِ نیکو انجام دهید، به درستی که من به آن‌چه انجام می‌دهید آگاه هستم.

۱۵ عقربه‌های ساعت را رسم کنید. (در امتحانات عقربه ساعت‌شمار را کوتاه‌تر و درشت‌تر و عقربه‌ی دقیقه‌شمار را بلندتر و نازک‌تر بکشید.)

اَلخامِسَةُ وَ الرُّبعُ

پنج و ربع

الثّامِنَةُ وَ النِّصفُ

هشت و نیم

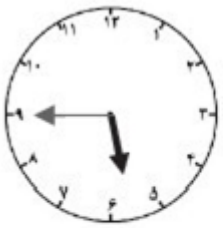

اَلسّادسَةُ إلّا رُبعاً

یک ربع به شش

۱۶ این جملات و ترکیب‌ها را در جای مناسبش قرار دهید.

مفرد مؤنّث	مثنّی مذکّر	مثنّی مؤنّث	جمع مذکّر سالم	جمع مؤنّث سالم	جمع مکسّر
تلکَ البَطّاریَّةُ	هذانِ الدَّلیلانِ	هاتانِ الزُّجاجَتانِ	اُولئِکَ الصّالِحونَ	هؤلاءِ فائِزاتٌ	هؤلاءِ الأصدِقاءُ
آن باطری	این دو دلیل	این دو شیشه	آن درستکاران	این‌ها پیروزند.	این دوستان

۱۷ در دایره عدد مناسب را بگذار (قرار بده). «یک کلمه اضافی است».

۱- اَلشَّرَرَةُ
اخگر (پاره‌ی آتش)

۲- اَلشَّمْسُ
خورشید

۳- اَلْقَمَرُ
ماه

۴- اَلْأَنْعُمُ
نعمت‌ها

۵- اَلْغَيْمُ
ابر

۶- اَلْفُستانُ
لباس زنانه

۷- اَلدُّرَرُ
مرواریدها

○ مِنَ الْأَحجارِ الْجَميلَةِ الْغالِيَةِ ذاتِ اللَّونِ الْأَبيَضِ. (۷)
از سنگ‌های زیبای گران‌قیمت دارای رنگ سفید.

○ جَذوَتُها مُستَعِرَةٌ فيها ضياءٌ وَ بِها حَرارَةٌ مُنتَشِرَةٌ. (۲)
پاره‌ی آتش آن فروزان است، روشنایی در آن است و به وسیله‌ی آن حرارتی پراکنده می‌شود.

○ كَوكَبٌ يَدورُ حَولَ الْأَرضِ؛ ضِياءُهُ مِنَ الشَّمسِ. (۳)
ستاره‌ای است که پیرامون زمین می‌چرخد؛ روشنایی‌اش از خورشید است.

○ بُخارٌ مُتَراكِمٌ فِي السَّماءِ يَنزِلُ مِنهُ الْمَطَرُ. (۵)
بخاری متراکم در آسمان است که باران از آن می‌بارد (نازل می‌شود).

○ مِن الْمَلابِسِ النِّسائِيَّةِ ذاتِ الْأَلوانِ الْمُختَلِفَةِ. (۶)
از لباس‌های زنانه است دارای رنگ‌های مختلف.

○ قِطعَةٌ مِنَ النّارِ. (۱)
تکه‌ای از آتش

۱۸ الف) ترجمه: درسم را خواهم نوشت.
نوع فعل و صیغه‌ی آن: فعل مضارع مستقبل، اوّل شخص مفرد [للمتكلّم وحده]
ب) یقیناً ما پژوهش‌هایی را خواهیم نوشت.
نوع فعل و صیغه‌ی آن: فعل مضارع مستقبل، اوّل شخص جمع [للمتكلّم مع الغير]

۱۹ الف) ترجمه: تکالیفتان را بنویسید.
نوع فعل و صیغه‌ی آن: فعل امر، دوم شخص جمع مذکّر [للمخاطبينَ]
ب) ترجمه: آن‌ها به سرعت نمی‌نویسند.
نوع فعل و صیغه‌ی آن: فعل نفی و مضارع، سوم شخص جمع مؤنّث [للغائبات]

۲۰ إجْعَلْ ⟵ ج ع ل